

***Raport privind activitatea în cadrul
Programului de Stat,
etapa 2021***

***Titlul: Evoluția tradițiilor și procesele etnice în Republica Moldova:
suport teoretic și aplicativ în promovarea valorilor
etnoculturale și coeziunii sociale***

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.02

Institutul Patrimoniului Cultural

Prioritatea strategică: IV. Provocări societale

Director de proiect: Grădinaru Natalia

Scopul proiectului: Conceptualizarea științifică a sistemelor identitare din Republica Moldova ca sursă educațională de cunoaștere și conștientizare a valorilor etnoculturale.

Scopul etapei: Gestiunea informațiilor acumulate, ajustarea metodologiei de cercetare teoretică și de teren la tema de cercetare și determinarea problemelor științifice de soluționat în scopul valorificării științifice a tradițiilor și proceselor etnice din Republica Moldova;

Obiectivele:

1. Conceptualizarea științifică a sistemelor identitare din Republica Moldova ca sursă de cunoaștere, educație și conștientizare a valorilor culturale;
2. Valorificarea științifică a tradițiilor și proceselor etnice ca instrument de comunicare interetnică în Republica Moldova;
3. Evidențierea specificului tradițional și a inovațiilor ca sursă de identitate culturală și parte componentă a patrimoniului etnografic național;
4. Relevarea impactului proceselor de globalizare asupra perpetuării tradițiilor și identității culturale;
5. Evaluarea impactului politicilor culturale asupra proceselor etnice din Republica Moldova;
6. Evaluarea influenței culturii materiale și spirituale în formarea mentalității comunităților tradiționale;
7. Identificarea resorturilor morale, etice și estetice ale comunităților culturale din Republica Moldova ca mărturie esențială a gândirii, sensibilității și imaginației creatoare;
8. Determinarea impactului regimului comunist asupra perpetuării culturii tradiționale în viața cotidiană a populației;
9. Identificarea tradițiilor și inovațiilor în educația tradițională a etniilor conlocuitoare din Moldova;
10. Analiza proceselor etnoculturale și a stării tradițiilor în mediul urban al orașului Chișinău;
11. Organizarea Simpozionului de Etnologie, Conferinței tinerilor cercetători și Mesei rotunde tematice;
12. Diseminarea, valorificarea și promovarea rezultatelor cercetării;
13. Elaborarea materialelor primare și prezentarea spre analiză/publicare a articolelor la temele de cercetare preconizate;
14. Redactarea finală a lucrărilor planificate și publicarea studiilor științifice.

Rezultate preconizate, etapa 2021

- Elaborarea materialelor primare și prezentarea spre analiză/ publicare a articolelor la temele de cercetare preconizat;
- Efectuarea cercetărilor de teren; valorificarea și promovarea rezultatelor cercetărilor; inventarierea bibliografică a materialelor etnofolclorice publicate și inedite (de arhivă).
- Inventarierea bibliografică și ajustarea metodologiei de cercetare teoretică și de teren la tema de cercetare;
- Analiza și cuantificarea datelor etnografice referitoare la structurile și interferențele culturale în spațiul Pruto-Nisrean din cele mai vechi timpuri până în epoca conemporană;
- Gestiunea informațiilor acumulate, ajustarea metodologiei de cercetare teoretică și de teren la tema de cercetare și determinarea problemelor științifice de soluționat în scopul valorificării științifice a tradițiilor și proceselor etnice din Republica Moldova;
- Monitorizarea activităților din cadrul etapei și valorificarea și promovarea rezultatelor cercetărilor;
- Relevarea funcțiilor institutelor tradiționale în perpetuarea conceptelor normative de viață și a memoriei sociale;
- Valorificarea științifică a tradițiilor și proceselor etnice din Republica Moldova, evidențiind fenomenul specificului tradițional ca sursă de identitate etnoculturală.

Rezultate preconizate, etapa 2021

- Reflectarea aspectelor de interconexiune între mentalitatea tradițională și cultura tradițională materială și spirituală.
- Analiza unor semnificații ale obiceiurilor calendaristice, practicate de etniile conlocuitoare din Republica Moldova.
- Relevarea impactului politicilor culturale asupra proceselor etnice din Republica Moldova și va evalua gradul de influență a acestora asupra modificărilor ulterioare de conștientizare a identității etnice.
- Identificarea tradițiilor și inovațiilor în educația tradițională la etniile conlocuitoare din Moldova.
- Evidențierea rolului publicațiilor seriale române, în fortificarea procesului de emancipare social-culturală a comunității române.
- Analiza proceselor etnoculturale și starea tradițiilor în mediul urban al Chișinăului.
- Organizarea reuniunilor științifice și diseminarea rezultatelor preliminare ale cercetărilor.
- Pregătirea pentru editare a 1 Suport de curs – lucrare metodică-didactică de fond, 2 vol. al Revistei de Etnologie și Culturologie (nr. 29, 30), culegerilor de articole și rezumate.

Rezultatele principale obținute în anul 2021

Axate pe două direcții principale de investigare etnologica (*cultura tradițională* și *procesele etnice*), cercetarile din cadrul proiectului s-au concretizat în studii de valoare științifică națională și internațională, care vor contribui la promovarea și valorificarea patrimoniului etnocultural și coeziunii sociale în Republica Moldova. Activitatea științifică, desfășurată în cadrul proiectului, s-a soldat cu următoarele realizări calitative și cantitative:

- A fost stabilit cadrul teoretic și metodologic al cercetărilor; desfășurată activitatea de cercetare conform planului de activitate (scrierea articolelor, paragrafelor, capitolelor, compartimentelor);
- au fost redactate, prezentate și discutate în cadrul ședințelor unităților de cercetare temele propuse spre cercetare în anul de referință;
- au fost relevate normele tradiționale de gestionare rațională a resurselor mediului în practicarea agriculturii, creșterii vitelor și a meșteșugurilor tradiționale, legate de prelucrarea fibrelor textile, lemnăritului și a fierăritului; descrise tehnicile de prelucrare a pieilor și de realizare a decorului;
- elucidată activitatea cetei de feciori / flăcăi în cadrul ritualic al tradițiilor calendarice de peste an și relevate străvechile elemente inițiatice; apreciată evoluția statutară a indivizilor și deprinderea acestora de a-și asuma funcții și responsabilități;
- au fost identificate afinitățile și deosebiriile dintre ciumele biologice și cele ideologice prin prisma abordărilor și conceptelor istoriografice; realizată clasificarea epidemiilor / pandemiilor de ciumă prin invocarea indiciilor de ordin geografic, onomastic și cromatic;

Rezultatele principale obținute în anul 2021

- au fost descrise, exemplificate și analizate câteva elemente definitorii ale darului în societatea tradițională: darul de muncă și darul oferit în cadrul obiceiurilor de familie (în cadrul obiceiurilor de naștere, de căsătorie și de înmormântare);
- au fost prezentate semnificațiile conceptului de elită, atestate în diverse surse bibliografice, precum și în circumstanțe mentalitare variate, fiind comparate cu semnificațiile aceluiași concept, relevate în mentalitatea tradițională românească;
- au fost descrise tradițiile și obiceiurile, legate de pelerinajul la Muntele Athos; elucidate scopurile urmărite de pelerini, pregătirea duhovnicească și materială pentru pelerinaj;
- au fost identificați factorii care au contribuit la migrația în masă a femeilor din Republica Moldova și evaluat impactul migrației asupra familiei, copiilor și a statutului social al femeilor migrante;
- a fost relevată tendința tinerilor moldoveni de a păstra și transmite generației viitoare patrimoniul cultural al grupului, a fost elucidată orientarea valorică în interacțiunile lor cu colegii, forma de percepție denumită prin termenul de colectivism orizontal;
- a fost descrisă imaginea Chișinăului în albume de fotografii din perioadă 1964-2018 ca o proiecție cognitivă și emoțională a timpului în care a fost formată și în concordanță cu constructul social existent;
- a fost argumentata necesitatea constituirii unei noi direcții de cercetare etnologică în Republica Moldova – „Etnologia sovieticității”, care se referă la cercetarea „culturii sovietice” din perspectivă etnologică și elucidat modul de viață al copiilor în orfelinatele din RSSM;
- a fost descris modul de implementare a politicii etnodemografice a regimului sovietic asupra populației din stânga Nistrului în contextul realizării programului stalinist de construcție națională și evaluat impactul acestei politici asupra proceselor etnodemografice și relațiilor interetnice în R.A.S.S.M;

Rezultatele principale obținute în anul 2021

- a fost interpretat rolul patrimoniului etnografic în cadrul politicii culturale sovietice și examinate acțiunile autorităților sovietice privind protejarea și valorificarea patrimoniului etnografic din perioadele istorice anterioare;
- a fost elucidat specificul tradițiilor de înrudire și a ritualurilor de naștere, desfășurate în cadrul comunității de lipoveni din Republica Moldova; descrise și interpretate riturile de trecere, interdicțiile sociale, măsurile apotropaice, menite să asigure sănătatea femeii și a nou-născutului;
- a fost evidențiat contextul istoric al dezvoltării spirituale a bulgarilor în Basarabia interbelică și procesul de construire a bisericilor în coloniile bulgare; estimat rolul preoților în instruirea și propagarea limbii bulgare elevilor din colonii; evidențiat fenomenul pelerinajului interior al bulgarilor în mănăstirile basarabene.
- a fost relevat specificul etnocultural local în narațiunile evreilor din Republica Moldova; interpretarea maximelor hermeneutice ca componente speciale, bazate pe principiile educației evreiești: „etică” și „umanism”;
- au fost identificate, clasificate și analizate elementele culturii materiale, analizate prin prisma basmelor fantastice bulgare; relevate particularitățile semantice și simbolismul elementelor culturii materiale (așezarea umană), atestate în basmele nuvelistice bulgare (în povești despre animale și în reluarea narativă a cântecelor populare); identificat, descris și analizat gradul de integritate a elementelor tradiționale din folclorul bulgar în basmele bulgarilor din Moldova.
- au fost evidențiate particularitățile principale ale dezvoltării etnodemografice și etnoculturale ale familiei ruse din Basarabia în perioada interbelică; stabilite și descrise formele de influență a sistemului instituțional românesc al familiei tradiționale asupra evoluției culturale a familiei ruse din Basarabia;

Rezultatele principale obținute în anul 2021

- a fost prezentată problema tradiției jocurilor în cultura spirituală a găgăuzilor, reflectată în memorialistică, literatura artistică și cea populară; nominalizate elementele durabile care contribuie la păstrarea identității etnice a găgăuzilor prin prisma valorificării jocurilor și distracțiilor tradiționale;
- au fost evidențiate cele mai stabile obiceiuri și ritualuri, care contribuie la păstrarea identității etnice a găgăuzilor din Moldova, prin investigații în domeniul locuinței tradiționale; s-a constatat că cele mai importante dintre ritualurile de construcție ale găgăuzilor sunt cele asociate cu ideile arborelui lumii, precum și cu sacrificiul pentru bunul mers al construcției;
- au fost identificate procesele etnoculturale în care au fost implicați romii în perioada sovietică și s-a reliefat procesul cristalizării identității etnice a romilor în aceasta perioadă; s-a determinat rolul presei sovietice din anii '60–'70 ai sec. XX, în formarea opiniei romantice asupra romilor din Moldova, vieții și ocupațiilor lor;
- au fost atestate date, privind carora la sfârșitul anilor 1980 – începutul anilor 1990, populația ucraineană a fost în scădere progresivă în întreaga țară, fapt ce se datorează depopulării și fluxului de migrație a populației apte de muncă; au fost stabilite și cercetate motivele divorțului, a scăderii natalității și rata de mortalitate în mediul populației ucrainene din Republica Moldova la sfârșitul secolului XX – începutul sec. XXI;

Rezultatele principale obținute în anul 2021

– s-a constatat ca populația ucraineană din Republica Moldova a păstrat încă multe elemente tradiționale ale ritualurilor de iarnă și primăvară; a fost realizat un studiu etnolingvistic al ritualurilor calendaristice de primăvară în aspect unitar acțional, locativ și temporal; s-au analizat cronotopii culeși de autor, denumirile sărbătorilor de primăvară în graiurile ucrainene ale Republicii Moldova;

– s-a stabilit că instituția „kagal” (conducerea comunității evreiești) a jucat un rol esențial în organizarea vieții religioase a comunităților evreiești din Basarabia și în organizarea structurii interne a sinagogii; s-a relevat faptul că influența principală asupra identității evreiești în Basarabia a fost asigurată de religie, care a devenit un element determinant pentru identitatea națională, socială, etnică, culturală etc.;

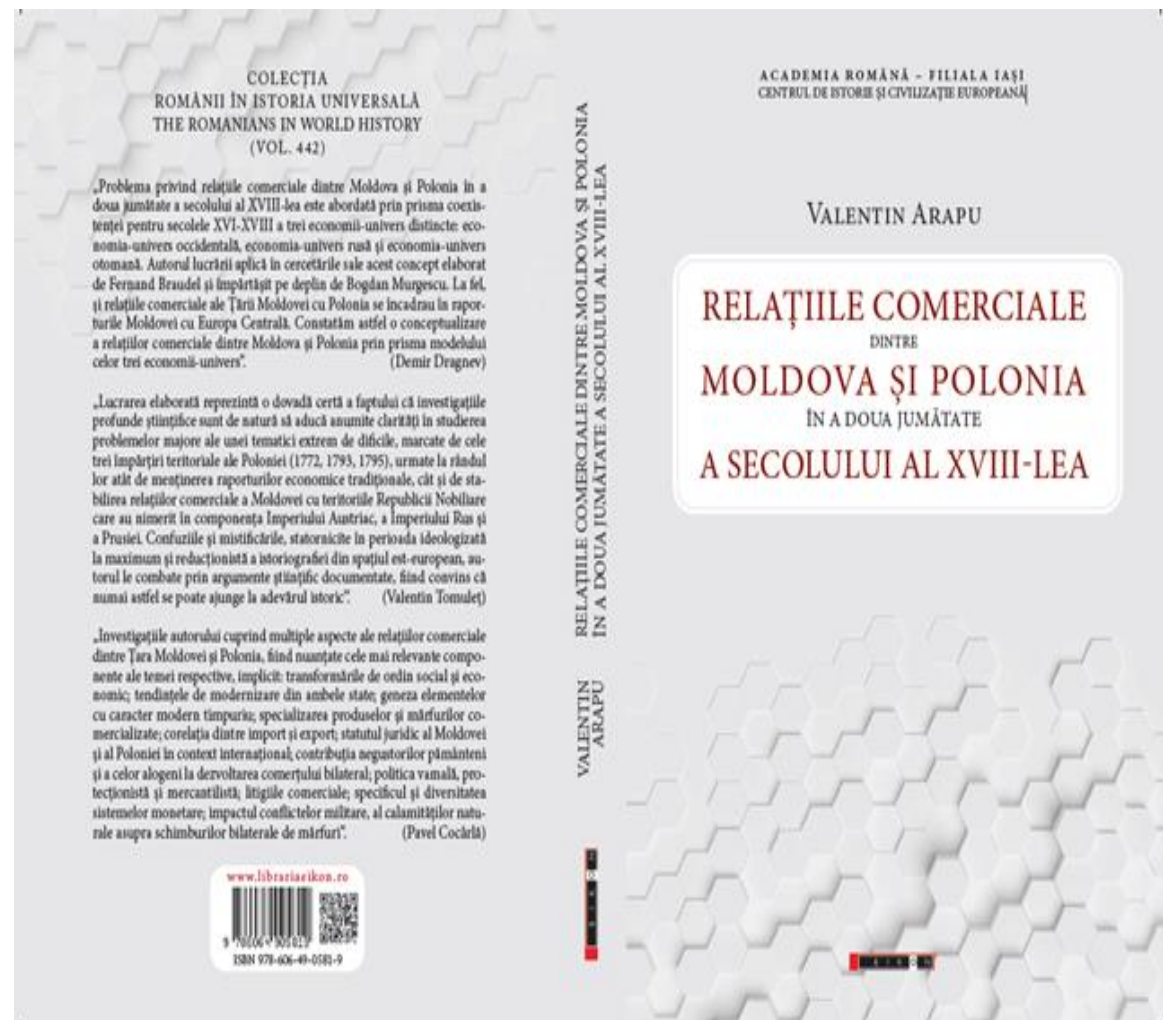
– a fost concretizat cadrul juridic ce reglementează viața privată a evreilor basarabeni: aspectele sociale și morale definitorii ale vieții private, ce au condus la consolidarea tradițiilor naționale religioase și culturale; au fost evidențiate particularitățile regionale ale vieții private a evreilor basarabeni, trăsăturile comune și deosebiri de stilul de viață al conaționalilor din alte regiuni; a fost realizat un scurt glosar al termenilor uzuali din viața privată a evreilor; au fost elucidate momentele de interferență între cultura și stilul de viață al evreilor și al populației autohtone, preluarea fragmentară a tradițiilor și obiceiurilor locale.

Rezultate cuantificabile pentru anul 2021

- **Produsul științific, creat în cadrul proiectului**, constă în următoarele rezultate concrete. Au fost publicate în total **214 titluri**, dintre care: 2 monografii (1 internațională / 1 națională), 1 lucrare științifico-metodică și didactică, 3 culegeri de studii (1 internațională / 2 naționale), 18 articole în reviste din bazele de date SCOPUS, 5 articole în alte reviste internaționale, 3 articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil (Categoria B), 55 articole în culegeri ale lucrărilor științifice internaționale / naționale, 5 articole de promovare a produsului cercetărilor științifice, 65 de teze științifice.
- Investigațiile științifice novatorii ale colaboratorilor, axate pe cercetarea fundamentală continuă a fenomenelor și proceselor etnoculturale, s-au materializat prin elaborarea și publicarea monografiei *Relațiile comerciale dintre Moldova și Polonia în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*. Colecția: *Românii în istoria universală / The Romanians in world history* (Vol. 442 p.). București: Eikon, 2021. 398 p.; lucrării *Комратский Свято-Иоанно-Предтеченский кафедральный собор. Предыстория возведения*. Комрат: НИЦ Гагаузии, 2021; culegerii de studii științifice *Datini și mentalități tradiționale: expresii ale identității de neam*. Chișinău: Princeps, 2021. 150 p.; culegerii de studii *Священник Михаил Чакур: публикации автора и материалы о нем в журнале «Кишиневские епархиальные ведомости»*. Кишинэу: Lexon-Prim, 2021. 625 с.; culegerii de studii *Иван Никитич Инзов. Инструкция об обязанностях сельских приказов 1821*. Фототипное издание. Сливен: Экспрес 2000, 2021. 72 p.

Rezultate cuantificabile pentru anul 2021

În lucrarea *Relațiile comerciale dintre Moldova și Polonia în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea* (autor: dr. Arapu Valentin) sunt elucidate trăsăturile esențiale ale culturii comerciale și raporturile economice dintre Țara Moldovei și Polonia (în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea). Autorul identifică și analizează, de asemenea, multiple aspecte ale problemei privind relațiile comerciale dintre Moldova și Polonia în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și accentuează cele mai relevante componente ale temei respective, implicit: reperele conceptuale ale comerțului; transformările de ordin social și economic; tendințele de modernizare din ambele state; geneza elementelor cu caracter modern timpuriu; specializarea produselor și mărfurilor comercializate; corelația dintre import și export; statutul juridic al Moldovei și al Poloniei în context internațional; politica vamală, protecționistă și mercantilistă; litigiile comerciale; specificul și diversitatea sistemelor monetare; impactul conflictelor militare, al calamităților naturale asupra schimburilor bilaterale de mărfuri. Monografia contribuie la dezvoltarea patrimoniului etnologic, evidențiind contribuția negustorilor autohtoni și a celor alogeni la dezvoltarea comerțului bilateral.

Rezultate cuantificabile pentru anul 2021

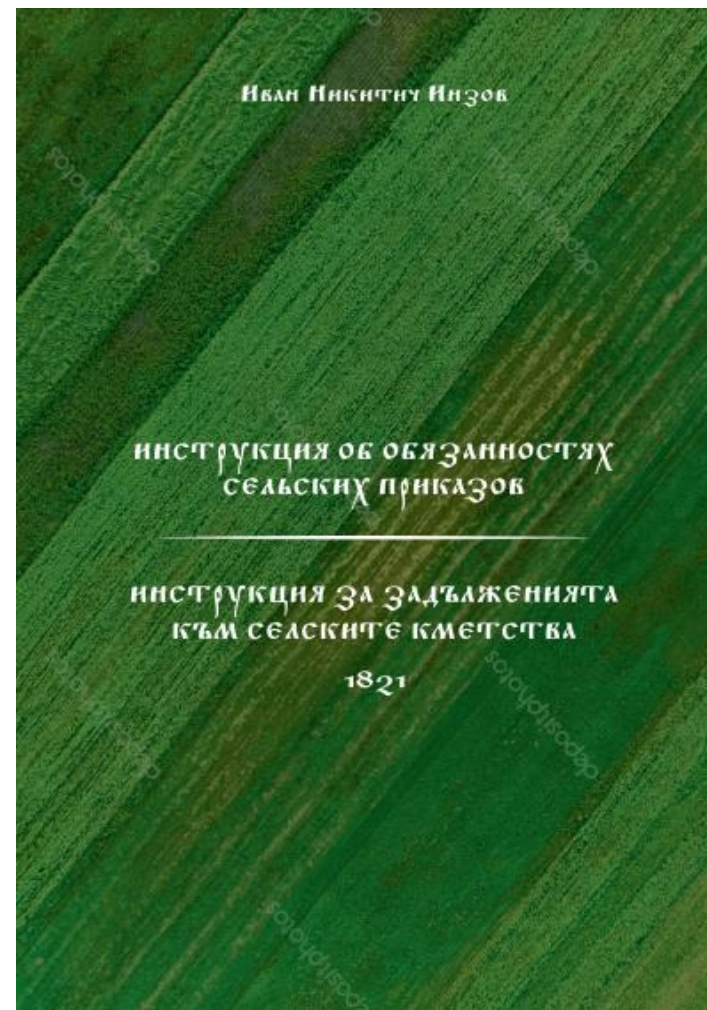
Culegerea de studii științifice *Datini și mentalități tradiționale: expresii ale identității de neam*, elaborată de OSADCI Raisa, cuprinde investigații, ce explică structura și semnificația unor fenomene tradiționale, care sunt parte din obiceiurile de familie, calendarice, comunitare, elucidează activitatea unor categorii de vârstă etc. Sunt remarcate vestigiile perioadelor cultural-istorice parcurse de acestea și, de asemenea, este relevat impactul lor (în trecut și în prezent) asupra formării personalității etnice.

Lucrarea *Комратский Свято-Иоанно-Предтеченский кафедральный собор. Предыстория возведения*. Комрат: НИЦ Гагаузии, 2021, elaborată de dr. hab. DUMINICA Ivan, descrie istoria construirii Catedralei „Ioan Botezatorul” din Comrat. Bazându-se pe materialele de arhivă din Chișinău, Ismail și Odesa, autorul abordează problema apariției primelor biserici în colonia Comrat. Este reflectat procesul de înființare a Catedralei și este examinată viața internă a bisericii, relațiile între fețele bisericești și persoanele civile, activitatea clerului bisericii. În anexe autorul publică copiile documentelor de arhivă, precum și poze cu aspecte ale bisericii principale din Comrat.

Culegerea de studii *Священник Михаил Чакур: публикации автора и материалы о нем в журнале «Кишиневские епархиальные ведомости»*, alcătuită de dr. hab. DUMINICA Ivan și dr. SÎRF Vitalie, conține diferite publicații ale preotului basarabean Mihail Ceachir (1861–1938): discursuri cu ocazii solemne, articole cu conținut religios și educațional, predici, publicistică, rapoarte oficiale, care au fost publicate în organul oficial al Eparhiei Chișinăului și Hotinului – revista „Кишиневские епархиальные ведомости”. Perioada investigată cuprinde studiile elaborate de M. Ceachir în timpul activității sale la școala duhovnicească din Chișinău și la Seminarul Teologic, precum și materiale cu referire la activitățile sale ca preot, profesor și membru ale unor comisii. În total, colecția inserează 69 articole ale lui M. Ceachir (32 autor, 37 coautor) și 347 de articole și materiale, în care este menționată activitatea duhovnicească, pedagogică și socială a lui M. Ceachir în perioada anilor 1871–1917.

Rezultate cuantificabile pentru anul 2021

Culegerea *Иван Никитич Инзов. Инструкция об обязанностях сельских приказов – 1821/ „Instrucțiunea privind îndatoririle primăriilor satești...”*, elaborată de dr. hab. DUMINICA Ivan și dr. hab. CERVENCOV Nicolai este publicată în limba rusă, fiind însoțită de un text identic în limba bulgară. Cercetătorii Ivan Duminica și Nicolai Cervencov, au depistat originalul documentului la Biblioteca Științifică din Odesa, au reeditat aceasta sursă rară și au elaborat un comentariu științific al textului lui I. N. Inzov. Textul original constă din 16 capitole, care conțin recomandări detaliate, adresate coloniștilor, cu privire la diverse probleme, ce țin de viața lor cotidiană. Importanța „Instrucțiunii” constă în faptul că ea a reglementat relația dintre stat și „coloniștii transdanubieni”, a reglementat rolul primăriei și viața internă în comunitatea bulgară.

Rezultate cuantificabile pentru anul 2021

Pentru o aplicabilitate mai mare a rezultatelor științifice și pentru promovarea valorilor culturale în cadrul învățământului superior, a fost elaborată Lucrarea științifico-metodologică și didactică: *Patrimoniul etnografic. Suport de curs*. Autoarele suportului de curs, conf. univ. dr. Valentina Ursu și dr. Natalia Grădinaru, aduc o contribuție valoroasă la îmbogățirea fondului teoretic și aplicativ în domeniul de studiu respectiv, elaborând o sursă de învățare, deosebit de eficientă pentru studenți, un instrument pedagogic teoretic și practic bine structurat, ce inserează un volum informațional impresionant, relevat de o bibliografie de specialitate diversă și bine aleasă.

În perioada de referință, colaboratorii din cadrul proiectului au realizat o bogată activitate de elaborare și editare a materialelor științifice, fiind antrenați în redactarea și editarea volumelor XXIX și XXX ale *Revistei de Etnologie și Culturologie* (revistă inclusă în baze de date SCOPUS, editată în cadrul proiectului), culegerilor de articole ale reuniunilor științifice, organizate în cadrul proiectului, cum ar fi: Culegerea de studii „Simpozionul Internațional de Etnologie „Tradiții și procese etnice”. Ediția II: „Petre Ștefănuță – sociolog, etnograf și folclorist român basarabean: la 115 ani de la naștere”, culegerile de rezumate: „Conferința națională cu participare internațională *Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului*”, „Conferința Științifică națională cu participare internațională: *Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație*”. Ediția VI ș.a.

Nivelul de finanțare a proiectului în 2021 / Infrastructura de cercetare

Anul	Planificat	Executat	Cofinanțare
2021	2962,9	2605,6	

- Finanțare bugetară –2605,6
- Mijloace proprii (cofinanțare) –
 - Fondul de salariu - Planificat: 2890,5 Executat: 2555,2
 - Procurări materiale (piese/componente pentru echipament) –
 - Planificat: 72, 4 Executat: 50,4
 - Procurari mijloace fixe (mobilier de laborator) –
 - Cheltuieli delegații -
 - Mentenanța -

Utilizarea infrastructurii de cercetare existente/

- echipamente sau seturi de instrumente electronice: tehnica de procesare a informației - calculatoare de birou și portabile (hardware), accesorii ale acestora (software), aparate foto, proiectoare de imagine, camera video, rețea Internet;
- sisteme informatice și rețele de comunicații: instrumente de identificare unică a documentelor electronice sau a caracterelor utilizate pentru a identifica în mod unic un stil științific – DOI (Digital object identifier); identificatorul numeric pentru individualizarea publicațiilor – ISBN (International Standard Serial Number) sau a caracterelor utilizate;
- resurse bibliografice de informare ale bibliotecilor, arhivelor de stat, colecții (pinacoteci) de artă ale muzeelor;
- resurse bibliometrice;
- Arhiva Folclorică Digitală
- resurse electronice cu acces deschis – IBN (Instrumentul Bibliometric Național), ca instrument de popularizare a științei și posibil pentru aplicații colaborative;
- baze de date individuale ale cercetătorilor.

Potențialul științific. Pregătirea cadrelor în anul 2021

La 26 februarie 2021, dl. Ivan Duminica, cercetător științific superior al IP Institutul Patrimoniului Cultural, a susținut cu succes teza de doctor habilitat în istorie, în cadrul Universității „Sf. Sf. Chiril și Metodieu” din or. Veliko Târnovo (Bulgaria), cu tema „Църковният живот на българите в Бесарабия (1812–1918)” („Viața bisericească a bulgarilor din Basarabia (1812–1918”).

În rezultatul susținerii publice, Consiliul Științific a votat unanim pentru acordarea titlului științific de doctor habilitat în istorie.

**ЦЕРКОВНАЯ ЖИЗНЬ
БОЛГАР БЕССАРАБИИ
(1812–1918)**

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

диссертации на соискание ученой степени доктора наук в
области высшего образования 2. Гуманитарные науки
Профессиональное направление 2.2. История и археология

Colaborare la nivel național în anul 2021

Echipa de implementare a proiectului a dezvoltat relații de colaborare pe plan național cu mai multe instituții științifice, educaționale și de cultură. Relațiile de colaborare au fost axate pe:

- *Organizarea de conferințe.* Reuniunile științifice desfășurate în cadrul proiectului de cercetare au presupus implicarea instituțiilor partenere atât pe plan internațional, cât și național. Astfel, în calitate de parteneri și participanți ai reuniunilor științifice pe plan național, s-au stabilit relații de colaborare durabile cu: Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeul Național de Istorie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea Tehnică din Moldova.
- *Elaborarea de documentele de politici la nivel național, regional și local.* În acest sens, colaboratorii din cadrul proiectelor au răspuns solicitărilor transmise din partea MECC, ANCD, ONG-uri și alte instituții.
- Cercetătorii din cadrul proiectului sunt delegați în calitate membri ai Comisiilor de susținere a examenelor de licență și masterat în instituțiile de învățământ superior (Cara Nadejda, Grădinaru Natalia)
- Cercetătorii din cadrul proiectului sunt implicați în activitatea Comisiilor naționale:

Grădinaru Natalia și Dolghi Adrian sunt membri ai Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Duminica Ivan este membru al Comisiei Naționale de Heraldica pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Colaborări științifice internaționale

- Semnare de contracte de parteneriat cu instituțiile de cercetare de peste hotare. Au fost semnate contracte de colaborare științifică între IP IPC și Complexul Muzeal „Moldova” Iași, România; Institutul de Antropologie și Etnografie M. Maklai, Rusia.
- Colaborare în vederea organizării reuniunilor științifice. O serie de reuniuni științifice, organizate în cadrul proiectului, au fost realizate în parteneriat cu instituții de cercetare, cultură și învățământ din România, Ucraina, Rusia, Belarus.
- Colaborare în vederea publicării de materiale științifice. Cercetătorii din cadrul proiectului sunt implicați în recenzarea materialelor pentru reviste internaționale și fac parte din comitete științifice / colegii de redacție ale revistelor internaționale. Mai multe articole, publicate în Revista de Etnologie și Cultorologie, sunt, de asemenea, recenzate de cercetători de peste hotare. Cercetători străini fac parte și din comitetul științific / colegiul de redacție al Revistei de Etnologie și Cultorologie.
- Erasmus+ teaching mobility Programme. Colaborare în vederea diseminării rezultatelor cercetării în cadrul Atelierului internațional de cercetare „Memoires, nostalgies et recompositions identitaires dans le Balkanes” (Laboratorul de Antropologie prospectivă/Universitatea Catolică din Louvain-la-Neuve (Belgia), 27 iulie 2021.
- Vizite cercetătorilor, implicați în desfășurarea proiectului, la instituțiile de peste hotare (România, Ucraina, Rusia, Belgia), efectuate în scopul documentării și consultării fondurilor de arhivă referitoare la teme planificate.
- Stagii ale cercetătorilor din cadrul proiectului la instituțiile de cercetare din România, în baza burselor oferite de Institutul Cultural Român.

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale în 2021

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
1865

Кафедра археології та етнології України
Одеське відділення Національної спілки краєзнавців України
Департамент культури, національностей, релігій
та охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації
Одеське етнологічне товариство
ГО «Міжнародний центр по роботі з українцями за кордоном»

ОДЕСЬКЕ ЕТНОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО
ОЕТ

ОДЕСЬКИЙ ЦЕНТР ЖИДОВСЬКИХ ВІСЛІДЖАНЬ
МЦРЖ

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра археології та етнології України
Одеське відділення Національної спілки краєзнавців України
Департамент культури, національностей, релігій
та охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації
Одеське етнологічне товариство
ГО «Міжнародний центр по роботі з українцями за кордоном»

**XI Міжнародна наукова конференція
Одеські етнографічні читання
«ІДЕНТИЧНОСТІ В ЕТНОГРАФІЇ
І ФОЛЬКЛОРІ»**

4-5 листопада 2021 року
Ідентифікатор конференції: 819 4330 7087
Пароль: 2021

ЕВРЕЙСКАЯ
ОБЩИНА
РЕСПУБЛИКИ
МОЛДОВА

**КРУГЛЫЙ СТОЛ,
ПОСВЯЩЁННЫЙ НАЦИОНАЛЬНОМУ
И МЕЖДУНАРОДНОМУ ДНЮ
ПАМЯТИ ЖЕРТВ ХОЛОКОСТА**

העדה החרדית מולדובה

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale în 2021

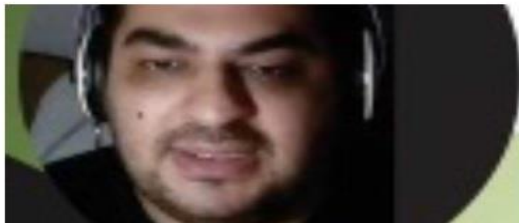

CONFERINȚĂ **ROBI. VECINI. RUMÂNI** O SERIE DE CONSIDERAȚII COMPARATIVE

Dr. Petre Petcuț (istoric)

Prețul libertății în Țara Românească, în prima jumătate a sec. al XVII-lea: cap pentru cap, cum este legea.

Dr. Chiriac Bogdan (istoric)

Câteva observații asupra situației robilor mănăstirești din nordul Moldovei la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Drd. Adrian-Nicolae Furtună (sociolog)

Moderator

Robie, vecinie, rumânie - o serie de considerații asupra trecutului istoric și a reprezentărilor sociale în prezent.

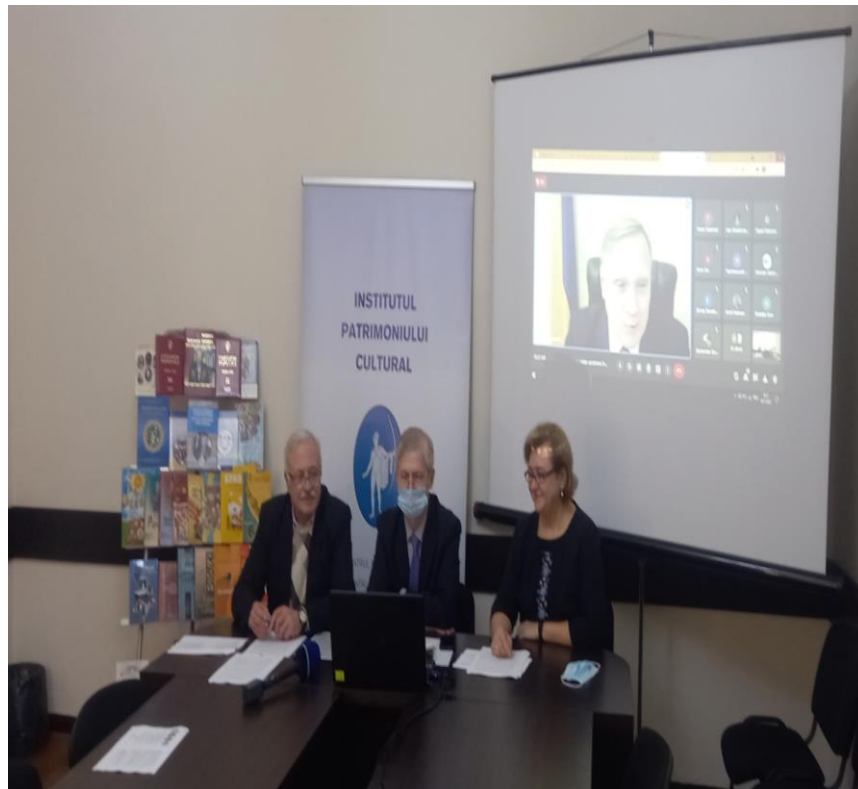
Dr. Ion Duminică (istoric)- Institutul Patrimoniului Cultural, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Statutul etnosocial al Țiganilor robi în Țara Moldovei reliefat în sursele documentare. Colecția „Moldova în Epoca Feudalismului” (sec. XV – începutul sec. XIX).

Live pe pagina noastră de Facebook.
Miercuri, 25 august 2021, începând cu ora 19.00.
<https://www.facebook.com/CNCRRK>

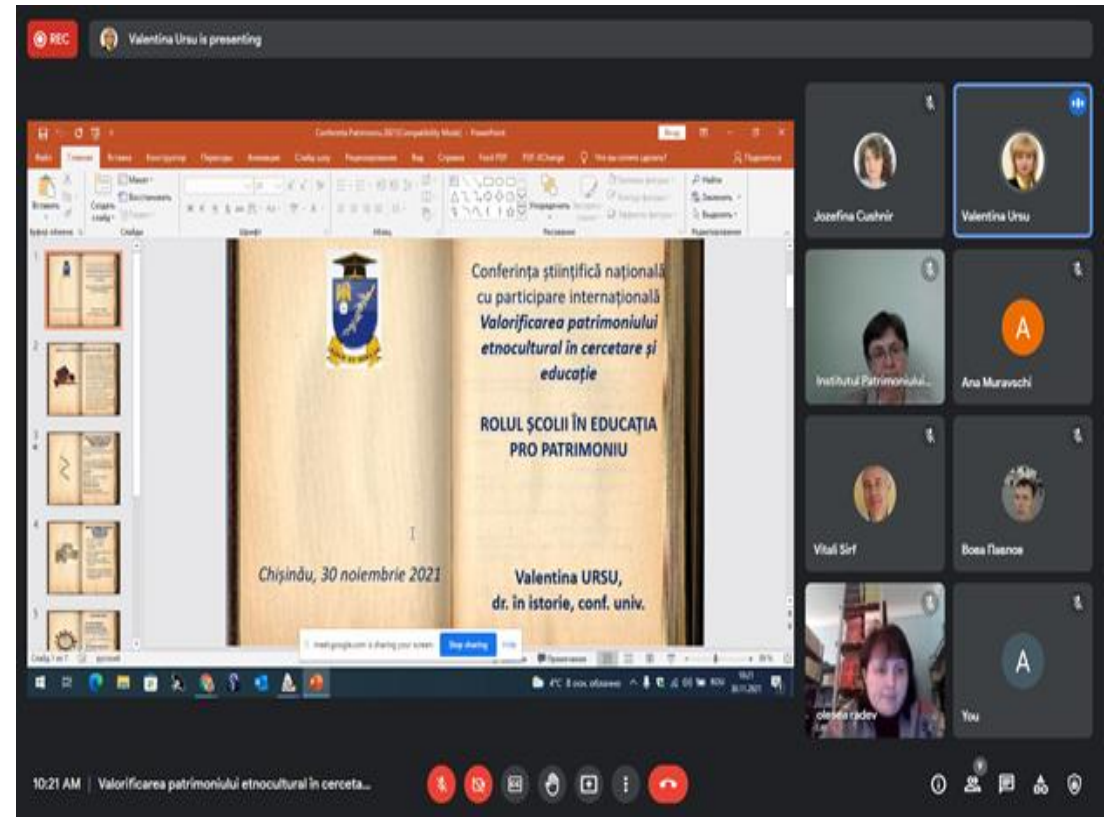
Organizarea manifestărilor științifice

Participanții la Proiect au organizat mai multe manifestări științifice naționale și internaționale (6), fiind și membri ai comitetelor științifice și de organizare ale acestora.

Organizarea manifestărilor științifice

Conferința științifică națională cu participare internațională: Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație. Ediția a VI-a, 30 noiembrie 2021

Organizarea manifestărilor științifice

Masa rotundă „Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnologică”, ediția a II-a (12 octombrie 2021)

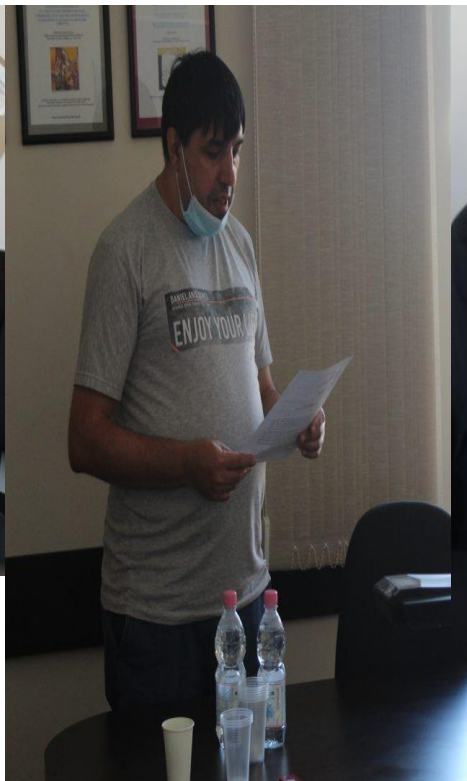
Organizarea manifestărilor științifice

Conferința națională, cu participare internațională,

Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului (22 iunie 2021)

Lansarea proiectului: Arhiva etnografică digitală cu acces deschis – preservarea și valorificarea tradiției pentru dezvoltare durabilă

Masa rotunda Cultura iudaică în cercetarea academică din Republica Moldova, 22 aprilie 2021

SIMPOZIONUL NAȚIONAL DE ETNOLOGIE: TRADIȚII ȘI PROCESE ETNICE EDIȚIA II, 30 martie 2021

La 13 mai 2021 a avut loc Masă rotundă: Cooperarea Institutului Patrimoniului Cultural cu instituții din sfera științei și inovării din Uniunea Europeană

The screenshot shows a Zoom meeting interface. On the left, a presentation slide titled "ERASMUS+" is displayed. The slide text reads: "Al Treilea Acord bilateral ERASMUS cu Institutul Patrimoniului Cultural a fost încheiat în 2020 pe anii 2020-2023. Se presupune ca mobilitățile vor include și Etapa staff mobility for teaching și Etapa Inter-institutional student." The Zoom window title is "Asociația Porojan prezintă". The top status bar shows the time as 13:34. The bottom status bar shows the meeting name "COOPERAREA INSTITUTULUI PATRIMONIULUI C..." and the presenter "Asociația Porojan prezintă".

The screenshot shows a Zoom meeting interface with a grid of participants. The Zoom window title is "COOPERAREA INSTITUTULUI PATRIMONIULUI C...". The top status bar shows the time as 14:55. The bottom status bar shows the meeting name "COOPERAREA INSTITUTULUI PATRIMONIULUI C..." and the presenter "Prezintă acum". The participants are arranged in a grid, with names and profile pictures visible. The names include: Răzvan Osadici, IPC ASM, Tatiana Spinu, Chiara, Nadejda Kara, Vitalie Malcoci, Ana Marian, Tatiana Zaicovitch, Bektrop Koxupape, Kovchenko Vladimir, Natalia Gradinaru, Asociația Porojan, valeria barbas, Violeta Tipa, Ana Ghilas, victoria rociacuc, Anecolek Pomearek, Valentin Anapu, Carolina Cotoman, Inna Shihova, Hana Petrusa, Cepreai Curile, Lida Pitsac, Inna Igoldina, Viktor Damian, Vitali Sirf, Olga Garusova, Aurelia Trifan, Svetlana Talpa, and Iuliu Palhovi.

Promovarea proiectului și a rezultatelor obținute în anul 2021

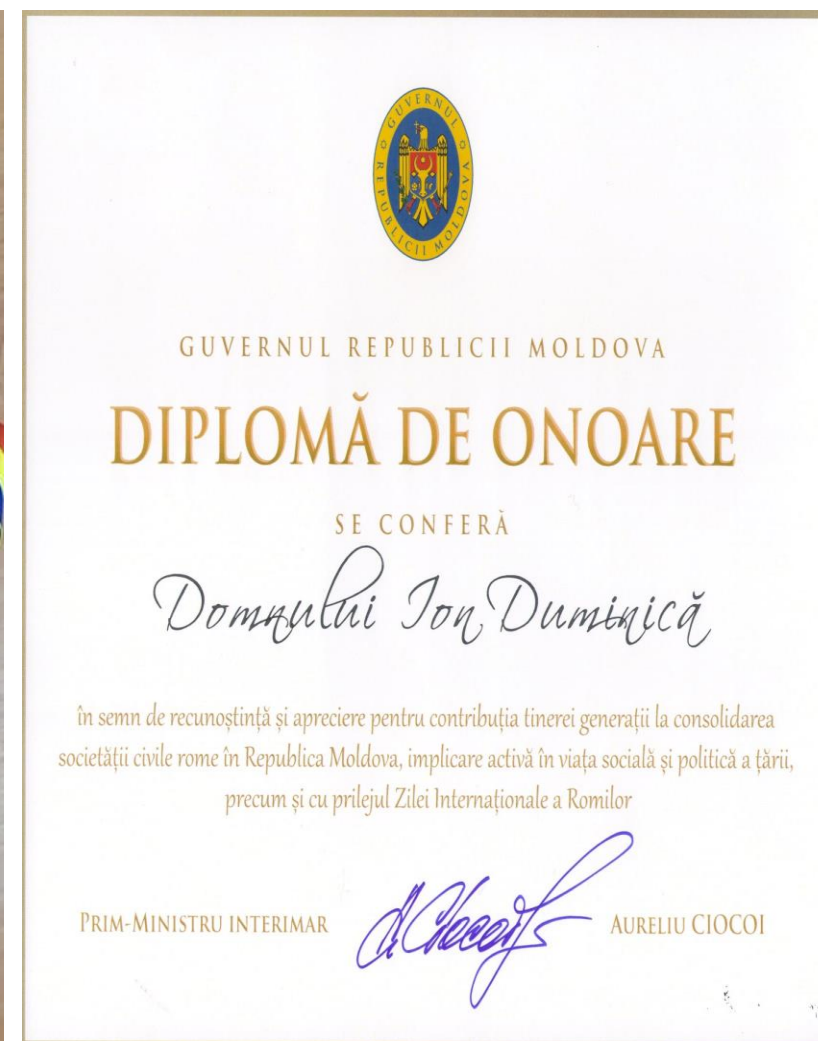
În perioada de referință, colaboratorii din cadrul proiectului au realizat o bogată activitate de elaborare și editare a materialelor științifice, fiind antrenați în redactarea și editarea volumelor XXIX și XXX ale Revistei de Etnologie și Culturologie (revistă inclusă în baze de date SCOPUS, editată în cadrul proiectului), culegerilor de articole ale reuniunilor științifice, organizate în cadrul proiectului, cum ar fi: Culegerea de studii „Simpozionul Internațional de Etnologie „Tradiții și procese etnice”. Ediția II: „Petre Ștefănuță – sociolog, etnograf și folclorist român basarabean: la 115 ani de la naștere”, culegerile de rezumate: „Conferința națională cu participare internațională Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului”, „Conferința Științifică națională cu participare internațională: Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație”. Ediția VI ș.a.

De asemenea, participanții la Proiect au organizat mai multe manifestări științifice naționale / internaționale (6), fiind și membri ai comitetelor științifice și de organizare ale acestora, au diseminat rezultatele cercetărilor pe multiple planuri. Au fost înregistrate 123 participări la conferințe științifice naționale și internaționale, au fost publicate 15 articole de popularizare a științei (online), au realizat 46 de participări în cadrul emisiunilor Radio/TV.

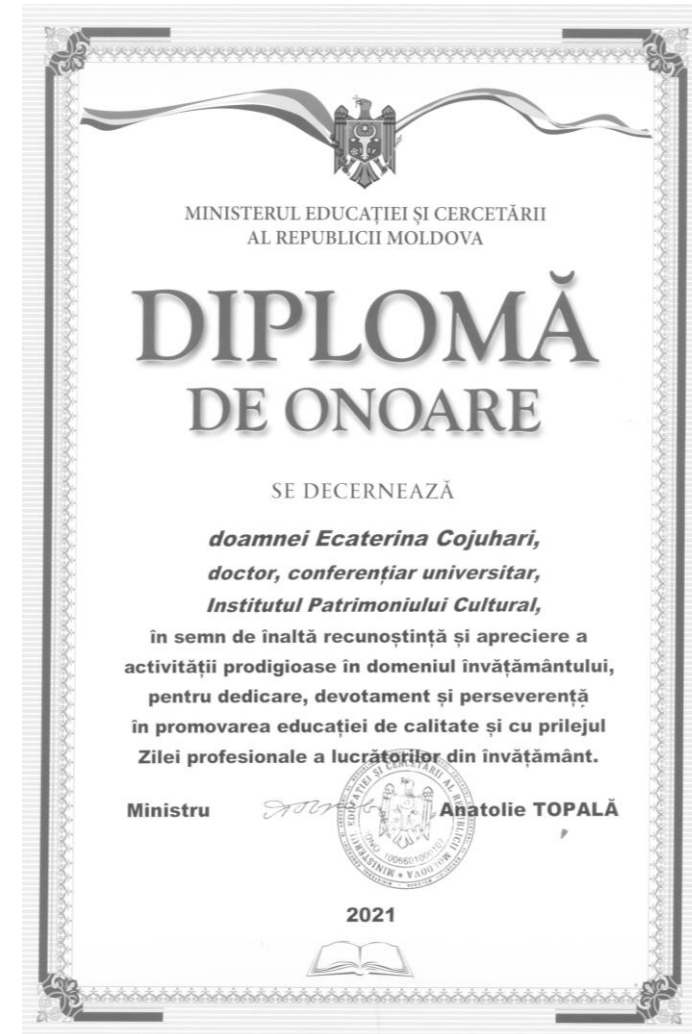
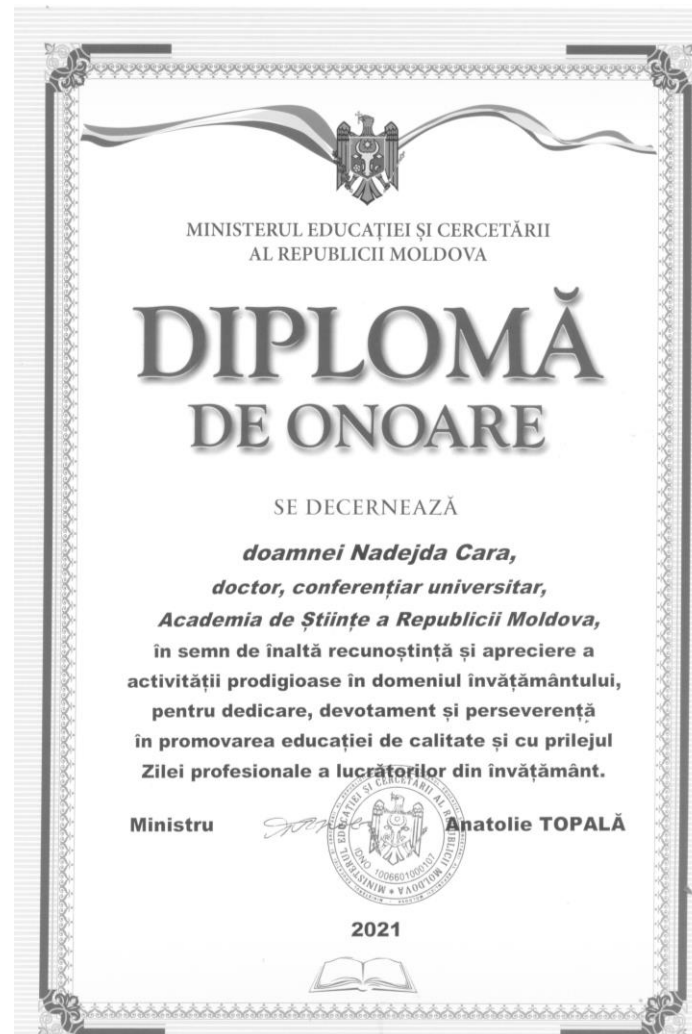
Aprecierea rezultatelor obținute în anul 2021

Aprecierea rezultatelor obținute în anul 2021

Aprecierea rezultatelor obținute în anul 2021

Concluzii

În perioada de referință, colaboratorii din cadrul proiectului au realizat o bogată activitate de elaborare și editare a materialelor științifice, fiind antrenați în redactarea și editarea volumelor XXIX și XXX ale *Revistei de Etnologie și Culturologie* (revistă inclusă în baze de date ca: SCOPUS, WEB of Science), culegerilor de articole ale reuniunilor științifice, organizate în cadrul proiectului, cum ar fi: Culegerea de studii „Simpozionul Internațional de Etnologie „Tradiții și procese etnice”. Ediția II: „Petre Ștefănuță – sociolog, etnograf și folclorist român basarabean: la 115 ani de la naștere”, culegerile de rezumate: „Conferința națională cu participare internațională *Portul popular – expresie a istoriei și culturii neamului*”, „Conferința Științifică națională cu participare internațională: *Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație*”. Ediția VI ș.a.

Produsul științific, creat în cadrul proiectului, constă în următoarele rezultate concrete: 2 monografii (1 internațională / 1 națională), 1 lucrare științifico-metodică și didactică, 3 culegeri de studii (1 internațională / 2 naționale), 18 articole în reviste din bazele de date SCOPUS, 5 articole în alte reviste internaționale, 3 articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil (Categorie B), 55 articole în culegeri ale lucrărilor științifice internaționale / naționale, 5 articole de promovare a produsului cercetărilor științifice, 65 de teze științifice.

De asemenea, participanții la Proiect au organizat mai multe manifestări științifice naționale / internaționale (6), fiind și membri ai comitetelor științifice și de organizare ale acestora, au diseminat rezultatele cercetărilor pe multiple planuri. Au fost înregistrate 123 participări la conferințe științifice naționale și internaționale, au fost publicate 15 articole de popularizare a științei (online), au realizat 46 de participări în cadrul emisiunilor Radio/TV.

Contribuțiile științifice ale cercetătorilor, antrenați în implementarea proiectului, au avut un impact deosebit, fiind înalt apreciate de către mai multe instituții din țară și de peste hotare (3 medalii și 6 diplome). Este de remarcat și faptul că mai mulți cercetători sunt membri ai unor comisii ministeriale, ai unor comisii de expertiză și avizare a proiectelor de legi, precum și ai unor comisii de susținere a examenelor de masterat și de licență.

În proces continuu de dezvoltare este și potențialul științific uman al proiectului. În acest sens, este de remarcat faptul că a fost susținută o teză de doctor habilitat.

Menționăm că aria tematică a proiectului are caracter multidisciplinar, a fost finisat în termenii și volumul stabilit (100%), iar obiectivele urmărite sunt în acord cu exigențele actuale de cercetare, cu preceptele internaționale și cu actele normative, elaborate de Ministerul Educației și Cercetării și de Ministerul Culturii din Republica Moldova.

Recomandări

Propuneri

Considerăm oportun și necesar ca în metodologia de finanțare a proiectelor de cercetare să se ia în considerare câteva aspecte:

- Necesitatea finanțării articolelor de cheltuieli legate de deplasările în afara țării și cele de teren. Bugetul alocat în prezent este suficient doar pentru acoperirea cheltuielilor de salarizare a cercetătorilor și a celor de editare;
- Includerea în devizul de cheltuieli al proiectului a finanțelor pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare și procurarea unui echipament modern, adaptat nevoilor actuale de cercetare;
- Propunem ANCD și MEC să anunțe proiecte de dezvoltare a infrastructurii de cercetare;
- Considerăm necesară eliminarea restricției ce prevede încadrarea normată în proiecte (nu mai mult de norma 1,5 salariu pentru cercetători și nu mai mult de 0,5 pentru persoana de conducere), deoarece această reglementare împiedică cercetătorii cu potențial să elaboreze noi proiecte în cadrul apelurilor naționale/ internaționale, scade motivația de implicare activă și de obținere a noi rezultate și performanțe științifice. Suntem de acord să existe o reglementare a normei de angajare în cadrul proiectelor din Programul de Stat, pe care o considerăm inoportună în alte tipuri de proiecte (bilaterale, internaționale etc.).
- Propunem să fie achiziționate centralizat și distribuite gratuit instituțiilor de cercetare licențe ZOOM, Google Meet, ce permit organizarea manifestărilor științifice online, înregistrarea și transmisiunea online ș.a. În prezent, instituțiile fără autonomie financiară nu pot achiziționa astfel de licențe/abonamente (întrucât abonamentele de tip bussines sunt scumpe) și, de asemenea, aceste instituții nu pot face plăți peste hotare. În timp ce Instituțiile de învățământ superior beneficiază gratuit de licențele respective (Microsoft Team, sau Google Worckspace, Google Meet, Classroom), Instituțiile de cercetare nu se pot bucura de facilități identice.